

Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija
Patērētāju tiesību aizsardzības centrs

K.Valdemāra ielā 157, Rīgā, LV – 1013 • tālr. (+371) 67388624 • fakss (+371) 67388634 • e-pasts: ptac@ptac.gov.lv

LĒMUMS

Rīgā

2010.gada 25.novembrī

Nr. E03-KREUD-58

Par administratīvā soda piemērošanu un tiesiskā pienākuma uzlikšanu

Par negodīgu komercpraksi, par kuru paredzēts sods Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 166.¹³ panta trešajā daļā

Patērētāju tiesību aizsardzības centra direktores vietniece Brigita Liepiņa,
saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 260.panta trešo daļu,
nepiedaloties sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „Tele2”,
juridiskā adrese: Mūkusalas ielā 41b, Rīga,

izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu par tālāk minēto un konstatēja:

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (turpmāk – PTAC) 2010.gada 20.augustā izdeva lēmumu Nr.6-nk, ar kuru tika konstatēta negodīgas komercprakses īstenošana, SIA „Tele2” (turpmāk – Sabiedrība) sniedzot reklāmu „*SUPERKOMBO*”, kurā tiek piedāvāts speciāls tarifu kopums mobilo telefonu priekšapmaksas kartes „Zelta zivtiņa” lietotājiem un kurā apgalvots, ka zvani Tele2 tīklā maksā 0 sant./min., nenorādot savienojuma maksu (turpmāk – Reklāma). Ar minēto lēmumu Sabiedrībai tika uzlikts par pienākumu nekavējoties izbeigt negodīgu komercpraksi un uzlikts par pienākumu publicēt visos saziņas līdzekļos, kuros tika izplatīta Reklāma, paziņojumu, kurā norādīta labotā informācija.

2010.gada 21.septembrī PTAC konstatēja, ka radio STAR FM ēterā tiek izplatītā reklāma „*SUPERKOMBO*”, kurā sniegtā informācija atšķiras no Reklāmā sniegtās informācijas, un informācija par savienojuma maksu vēl arvien tiek noklusēta. Ņemot vērā, ka ar lēmumu Nr.6-nk uzliktais tiesiskais pienākums netika izpildīts, PTAC neuzskatīja par lietderīgu uzsākt administratīvo procesu par jauna satura reklāmas izvērtēšanu, bet 2010.gada 22.septembrī nosūtīja Sabiedrībai vēstuli Nr.21-06/7556-P-90 ar brīdinājumu par administratīvā akta piespiedu izpildi. Pēc brīdinājuma nosūtīšanas Reklāmas izplatīšana netika konstatēta.

2010.gada 14.oktobrī PTAC saņēma personas iesniegumu, kurā norādīts uz normatīvajiem aktiem neatbilstošas Sabiedrības reklāmas „*SUPERKOMBO*” izplatīšanu radio EUROPEAN HIT RADIO ēterā. PTAC ieguva un izvērtēja izplatīto reklāmu audio ierakstu kopijas, un, ņemot vērā konstatētos normatīvo aktu pārkāpumus reklāmās, pieņēma lēmumu par lietvedības administratīvā pārkāpuma

lietā uzsākšanu saistībā ar radio izplatītajām reklāmām, kuru izvērtēšana nenotika, pieņemot PTAC lēmumu Nr.6-nk, kā arī 2010.gada 18.oktobra lēmumu Nr.8-nk.

Radio reklāmā ietverta šāda informācija: [..] *Latvijā plosās Superkombo. Nulle par zvaniem, nulle par īsziņām un labākā cena par megabaitu. Superkombo pieslēdz tūkstošiem jaunu cienītāju. Bliez vienu īsziņu burtu s uz 1616 un saņem uzreiz trīs pakalpojumus.* www.zeltazivtina.lv (turpmāk – Reklāma1). Saskaņā ar lietā esošo Sabiedrības sniegto informāciju Reklāma1 tika izplatīta arī Radio 101, Radio 88,6 – Jumor FM, Radio Baltkom, EUROPA PLUS FM, Radio MIX FM un Star FM – pavisam kopā 822 (astoņi simti divdesmit divas reizes).

2010.gada 29.oktobrī PTAC nosūtīja Sabiedrībai vēstuli Nr.21-07/8518-I-172, kurā informēja par lietvedības uzsākšanu administratīvā pārkāpuma lietā, pamatojoties uz Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma (turpmāk – NKAL) KAL 15.panta otro daļu, pieprasīja Sabiedrībai līdz 2010.gada 9.novembrim iesniegt PTAC rakstisku informāciju par Reklāmas1 izplatīšanas apjomu, vietām un laikiem, kā arī iesniegt izplatīto reklāmu ierakstus. Vienlaicīgi PTAC informēja Sabiedrību par Administratīvā procesa likuma 62.panta pirmajā daļā noteiktajām tiesībām Sabiedrībai izteikt viedokli un argumentus administratīvajā lietā. Rakstveida viedokli un argumentus PTAC lūdza iesniegt līdz 2010.gada 9.novembrim. Sabiedrības rakstveida viedoklis PTAC nav saņemts.

NKAL 1.panta pirmās daļas 2.punkts nosaka, ka komercprakse ir *darbība (uzvedība, apgalvojums, komerciāla saziņa, tirgvedība) vai bezdarbība (noklusējums), kas tieši saistīta ar tirdzniecības veicināšanu, preces (ķermeniskas vai bezķermeniskas lietas) pārdošanu vai pakalpojuma sniegšanu patērētājam.* Tādējādi Reklāmas1 sniegšana ir uzskatāma par komercpraksi, jo ir tieši saistīta ar pakalpojuma sniegšanu patērētājam. Savukārt Sabiedrība, kā izriet no Reklāmā1 sniegtās informācijas un saskaņā ar NKAL 1.panta pirmās daļas 1.punktu, ir atzīstama par komercprakses īstenotāju.

Sabiedrības īstenoto komercpraksi PTAC vērtē no vidusmēra patērētāja uztveres viedokļa, ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2005/29/EK, kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr.2006/2004 („Negodīgas komercprakses direktīva”), un Eiropas Kopienų tiesas (turpmāk – EKT) praksē norādītos vidusmēra patērētāja kritērijus – patērētājs, kurš ir pietiekoši zinošs un labi informēts, kā arī pietiekoši vērīgs un piesardzīgs (skat. Direktīvas preambulas 18.punkts; EKT C-112/99, 52.paragrāfs; C-44/01, 55.paragrāfs; C-356/04, 78.paragrāfs; C-381/05, 23.paragrāfs).

Saskaņā ar Negodīgas komercprakses direktīvas (2005/29/EK, 2005.gada 11.maijs) preambulas 11.punktu ar šo direktīvu ir sasniedzama augsta līmeņa patērētāju tiesību aizsardzība, nosakot vienotu vispārēju aizliegumu tādai negodīgai komercpraksi, kas kropļo patērētāju saimniecisko rīcību.

Minētās direktīvas 2.panta e) punkts nosaka, ka *būtiski kropļot patērētāja saimniecisko rīcību” nozīmē izmantot komercpraksi, lai būtiski mazinātu patērētāja spējas pieņemt uz informāciju balstītu lēmumu, tādējādi liekot patērētājam pieņemt tādus lēmumus par darījuma veikšanu, kādus viņš citādi nebūtu pieņēmis.* Savukārt 2.panta k) punkts nosaka, ka „*lēmums veikt darījumu” ir jebkurš patērētāja pieņemts lēmums par to, vai, kā un pēc kādiem noteikumiem veikt pirkumu, vai veikt pilnus vai daļējus maksājumus, paturēt produktu vai no tā atbrīvoties, vai attiecībā uz to*

izmantot līgumtiesības, neatkarīgi no tā, vai patērētājs nolemj rīkoties vai no rīcības atturēties.

NKAL 10.panta pirmās daļas 1.punkts nosaka, ka komercpraksi uzskata par maldinošu, ja, ņemot vērā visas tās īpatnības un apstākļus, kā arī tajā izmantotā saziņas līdzekļa ierobežojumus, var secināt, ka tiek noklusēta būtiska informācija, kas vidusmēra patērētājam ir nepieciešama, lai pieņemtu uz informāciju balstītu lēmumu, un komercprakses ietekmē vidusmēra patērētājs pieņem vai var pieņemt tādu lēmumu par līguma slēgšanu, kādu citādi nebūtu pieņēmis.

Izvērtējot Sabiedrības īstenoto komercpraksi, PTAC konstatē, ka Reklāmā1 ir noklusēta būtiska informācija, kas vidusmēra patērētājam ir nepieciešama, lai pieņemtu uz informāciju balstītu lēmumu, t.i. – informācija, ka zvaniem ir savienojuma maksa (par ko izdots lēmums Nr.6-nk), ka piedāvātie tarifi ir spēkā tikai Tele2 tīklā, ka par pakalpojuma pieteikšanu ir jāmaksā un ka pakalpojums par šo maksu ir pieejams tikai ļoti ierobežotu un noteiktu laiku – 2 mēnešus. Mājas lapas www.zeltazivtina.lv pieminēšana, nenorādot uz tajā iekļautiem piedāvājuma papildu noteikumiem, nevar atturēt patērētājus no sev, iespējams, nevēlamas darbības veikšanas – Reklāmā1 minētās īsziņas nosūtīšanas un pieteikšanās konkrētajam tarifam. Tādējādi patērētājs pieņem/var pieņemt uz nepatiesu informāciju balstītu lēmumu, kas negatīvi ietekmē/var ietekmēt viņa ekonomisko rīcību.

Ņemot vērā Reklāmas1 ilgumu (30 sek.) un tajā iekļautās informācijas apjomu, PTAC konstatē, ka patērētājiem nepieciešamās būtiskās informācijas neiekļaušanai Reklāmā1 nav konstatējams objektīvs pamatojums.

Saskaņā ar NKAL 7.panta otrās daļas 1.punktu *par patērētāja pieņemtu lēmumu slēgt līgumu jebkurā gadījumā uzskatāms patērētāja lēmums iegādāties preci vai saņemt pakalpojumu, vai atturēties no šādas rīcības.*

PTAC secina, ka Sabiedrība, noklusējot patērētāja lēmuma pieņemšanai būtisku informāciju, ir maldinājusi patērētājus un saskaņā ar NKAL 4.panta otrās daļas 2.punktu ir īstenojusi negodīgu komercpraksi, kuras aizliegumu nosaka NKAL 4.panta pirmā daļa.

NKAL 15.panta astotā daļa nosaka: *„Ja Uzraudzības iestāde atzīst komercpraksi par negodīgu, tā ir tiesīga pieņemt vienu vai vairākus lēmumus, ar kuriem: 1) uzliek komercprakses īstenošanai par pienākumu atbilstošā veidā sniegt papildu informāciju, kas nepieciešama, lai nodrošinātu komercprakses atbilstību šā likuma prasībām; 2) uzliek komercprakses īstenošanai par pienākumu nekavējoties izbeigt negodīgu komercpraksi; 3) aizliedz negodīgu komercpraksi, ja tā vēl nav uzsākta, bet ir paredzama; 4) uzliek komercprakses īstenošanai par pienākumu publicēt attiecīgajai komercprakti atbilstošā saziņas līdzeklī paziņojumu, kurā norāda laboto informāciju, atsaucot negodīgo komercpraksi; 5) piemēro administratīvo sodu likumā noteiktajā kārtībā”.*

Ņemot vērā iepriekš minēto, lietā esošo informāciju un izvērtējot lietderības apsvērumus, proti, to, ar kāda veida lēmumu konkrētajā situācijā tiktu panākta vispārēja augsta līmeņa patērētāju tiesību aizsardzība ne tikai šobrīd, bet arī nākotnē, un to, ka saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) 9.panta pirmo daļu Sabiedrība ir izdarījusi administratīvo pārkāpumu, PTAC uzskata, ka Sabiedrībai ir lietderīgi uzlikt NKAL 15.panta astotās daļas 2.punktā noteikto tiesisko pienākumu un saskaņā ar minētās tiesību normas 5.punktu uzlikt

administratīvo sodu, kas paredzēts LAPK 166.¹³ panta trešajā daļā *Par negodīgu komercpraksi*.

PTAC uzskata, ka ar administratīvā soda palīdzību Sabiedrība tiks motivēta savā turpmākajā komercdarbībā nepieļaut atkārtotu iepriekš minētā pārkāpuma izdarīšanu. Arī LAPK 1.panta pirmā daļa nosaka, ka *administratīvo pārkāpumu likumdošanas uzdevums ir aizsargāt sabiedrisko iekārtni, īpašumu un pilsoņu sociāli ekonomiskās, politiskās un personiskās tiesības un brīvības, kā arī komersantu, iestāžu un organizāciju tiesības un likumīgās intereses, noteikto pārvaldes kārtību, valsts un sabiedrisko kārtību, nostiprināt likumību, novērst tiesību pārkāpumus, audzināt pilsoņus likumu precīzas un stingras ievērošanas garā, ieaudzināt viņos cieņas pilnu attieksmi pret citu pilsoņu tiesībām, godu un pašcieņu, pret sadzīves noteikumiem, apzinīgu attieksmi pret saviem pienākumiem un atbildību sabiedrības priekšā*, un juridiskajā literatūrā pausts viedoklis, ka *soda kā piespiedu līdzekļa speciālās prevencijas uzdevums ir panākt, lai administratīvā akta adresāts neizdarītu jaunus prettiesiskus nodarījumus. Soda ģenerālās prevencijas uzdevums ir panākt, lai tos neizdarītu citas personas.*¹ Vienlaikus PTAC ņem vērā, ka saskaņā ar LAPK 22.pantu administratīvā soda piemērošanas mērķis ir arī audzināt personu, kura izdarījusi administratīvo pārkāpumu, lai tā ievērotu likumus.

Ņemot vērā iepriekš minēto, ka ir izdarīts administratīvais pārkāpums un lietā nepastāv apstākļi, kas ir pamats lietvedības izbeigšanai (LAPK 239.pants), kā arī nepastāv apstākļi, lai nepiemērotu administratīvo sodu, un tā iemesla dēļ, lai atturētu pārkāpēju un citus tirgus dalībniekus no administratīvo pārkāpumu izdarīšanas, kā arī šādu pārkāpumu atkārtotāšanās, nepieciešams Sabiedrībai piemērot administratīvo sodu.

LAPK 32.panta pirmā daļa nosaka, ka *sodu par administratīvo pārkāpumu uzliek ietvaros, ko nosaka normatīvais akts, kurā paredzēta atbildība par izdarīto pārkāpumu, stingrā saskaņā ar šo kodeksu un citiem aktiem par administratīvajiem pārkāpumiem*. Saskaņā ar LAPK 166.¹³ panta trešo daļu *par negodīgu komercpraksi - uzliek naudas sodu juridiskajām personām – no piecdesmit līdz desmittūkstoš latiem*.

Saskaņā ar LAPK 32.panta otrās daļas noteikumiem, uzliekot sodu, ņem vērā izdarītā pārkāpuma raksturu, pārkāpēja personību, viņa vainas pakāpi, mantisko stāvokli, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus. Iestāde pārkāpēju ir tiesīga atbrīvot no administratīvās atbildības saskaņā ar LAPK 21.panta pirmās daļas noteikumiem tikai tādā gadījumā, ja izdarītais pārkāpums ir maznozīmīgs. Konkrētajā gadījumā no lietas materiāliem izriet, ka Sabiedrība ir pieļāvusi negodīgas komercprakses īstenošanu, kas nav uzskatāms par maznozīmīgu pārkāpumu.

Lemjot par naudas soda piemērošanu, PTAC ņem vērā Administratīvā procesa likuma 5., 13.pantu un 66.panta pirmajā daļā minētos tiesību principus un lietderības apsvērumus, lai noteiktu lēmuma par personas sodīšanu piemērotību un atbilstību, konkrētajā gadījumā ievērojot samērību starp pie atbildības sauktā tirgus dalībnieka rīcību un tam uzliekamo ierobežojumu, kā arī patērētāju (visas sabiedrības) tiesiskās intereses, t.sk., tiesības saņemt normatīvajiem aktiem atbilstošu komercpraksi, un šo interešu aizskārumu, to, ka piemērojamām sankcijām jābūt efektīvām un no pārkāpuma atkārtotāšanās atturošām.

Izvērtējot administratīvās lietas materiālus, PTAC nav konstatējis apstākļus, kas saskaņā ar LAPK 34.pantu pastiprina atbildību par administratīvo pārkāpumu un nav konstatējis apstākļus, kas saskaņā ar LAPK 33.pantu mīkstina atbildību par administratīvo pārkāpumu.

¹ Māris Baltāis. Iestādes rīcības brīvība un lietderības apsvērumi. Jurista Vārds, Nr.18(373), 17.05.2005.

Izvērtējot iepriekš minētos apstākļus, kā arī ņemot vērā komercprakses īstenošanas veidu – izplatīšanu plašam patērētāju lokam radio ēterā un apjomu (822 reizes), izdarītā pārkāpuma raksturu un būtību, atbildību mīkstinošo apstākļu un atbildību pastiprinošo apstākļu neesamību, PTAC uzskata, ka par negodīgas komercprakses īstenošanu Sabiedrībai ir uzliekams naudas sods Ls 1000.00 apmērā, kas ir uzskatāms par samērīgu naudas sodu, ņemot vērā izdarītā pārkāpuma – negodīgas komercprakses īstenošana – raksturu un tās īstenošanas apjomu.

Izvērtējot lietas materiālus un izskatīšanā konstatētos apstākļus, pamatojoties uz LAPK 14.¹ pantu, 23.panta pirmās daļas 2.punktu, 32.panta pirmo un otro daļu, 166.¹³ panta trešo daļu, 215.⁴ pantu, 260.panta trešo daļu, 274.pantu, 275.panta pirmās daļas 1.punktu, Administratīvā procesa likuma 5.pantu, 6.pantu, 12.pantu, 13.pantu un 66.panta pirmo daļu, NKAL 1.panta pirmās daļas 1. un 2.punktu, 2.pantu, 4.panta pirmo daļu, 4.panta otrās daļas 2.punktu, 10.panta pirmās daļas 1.punktu, 14.panta pirmo daļu, 15.panta astotās daļas 2. un 5.punktu,

n o l e m t s:

uzlikt SIA „Tele2”,

juridiskā adrese: Mūkusalas ielā 41b, Rīga,

vienotās reģistrācijas numurs: 40003272854,

par pienākumu nekavējoties izbeigt negodīgu komercpraksi

un

uzlikt naudas sodu Ls 1000.00 (viens tūkstotis) apmērā

Pieņemto lēmumu SIA „Tele2” ir tiesības pārsūdzēt likumā paredzētajā kārtībā. Saskaņā ar NKAL 16.pantu uzraudzības iestādes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā Rīgā, Antonijas ielā 6 viena mēneša laikā no dienas, kad lēmums stāties spēkā. Lēmuma pārsūdzēšana neaptur tā darbību.

Direktores vietniece

(paraksts)

B.Liepiņa

[..]

IZRAKSTS PAREIZS